

REPOROD

www.sindikat-preporod.hr

Riječ predsjednika

Presuda

Prije više od 5 godina, točnije 6. kolovoza 2007. godine, s jedne od posljednjih tiskovnih konferencija održanih u Petrinjskoj 2, Preporod je javno obznanio svoju namjeru da pred, tada je to baš tako rečeno, „hrvatskim sudom dokaže da hrvatska Vlada ne poštuje hrvatske zakone“. Nekoliko dana ranije potpisani je Temeljni kolektivni ugovor za zaposlenike u javnim službama, po mnogo čemu najvažniji kolektivni ugovor u zemlji. Preporod je tih dana još jednom hametice potučen. Bez ikakva rezultata ostala su naša višemjesečna nastojanja da doktor Ivinu povjerenicu za sindikalna pitanja Jadranku uvjerimo da se okani čorava posla, odnosno da nema zakonitih pregovora bez zakonito formiranog pregovaračkog odbora. Lakše mi je bilo te 2007. godine zamisliti, reče mi ovih dana jedan povjerenik, čak i tebe kraj Ribića u pregovaračkom odboru, nego Jadranku na doktor Ivinom mjestu.

Komentar „s rogatim se teško bosti“ često se moglo čuti u sindikatu koji se uvelike tih dana pripremao za spašanje sa splitskim sindikatom u listopadu. Vodeći formalno još uvijek dva, a stvarno već po mnogo čemu jedan sindikat, tih smo dana moj Marko i ja satima umovali ima li ikakvog smisla upuštati se u sudski spor u kojem su naše šanse bile usporedive jedino s Davidovim izgledima u srazu s nabildanim Filistejcem. Neka bude tužba, Split i Zagreb se, na kraju, dogovoriše. I bi tužba. A dok trajaše ovaj sudski spor treća je osoba zasjela u premijersku fotelju, trojica ministra obrazovanja se izmjeniše. Ugovor, čiju smo protuzakonitost te 2007. krenuli sudski osporavati, istekao je nakon tri godine. Nakon još tri godine, nagodinu se isto treba dogoditi i ugovoru koji ga je naslijedio?

I napokon se ovih rujanskih dana Preporodu dogodila Presuda. Presuda u korist sindikata, a protiv države Hrvatske. „Ova presuda je malen korak u afirmaciji Preporoda, ali je velik korak za hrvatsko pravosuđe“ – misao je koju sam ovih dana najčešće izgovarao komentirajući presudu. Preporod je u 18 godina postojanja nadživio i gubitke sudskih sporova. Značaj ove presude za pravosuđe je iznimjan. Ovom se Presudom pokazalo i dokazalo kako je naše pravosuđe doraslo donošenju čak i presuda protiv Vlade Republike Hrvatske. Istina bivše, ali ipak Vlade. Poslije ove i ovakve presude svaka će Vlada morati povesti računa da joj se, kako to reče jedan istaknuti pravnik ovih dana, „ne dogodi Preporod“.

Nakon što je Općinski radni sud u Zagrebu presudio u korist Preporoda te sindikatu dosudio 20 tisuća kuna za naknadu štete, odmah se, samo od sebe, postavilo pitanje, na što utrošiti dosuđeni nam novac? Zašto smo se odlučili novac vratiti tamo odakle nam je trebao stići? Proračunski novac je novac građana ove zemlje, zajednički novac sviju nas. U situaciji kada iz dana u dan svi mi skupo plaćamo pogreške bivše vlasti, željeli smo da ovi, konkretni pogreški, porezni obveznici ne plate ni s jednom jedinom kunom. Željeli smo ovom gestom poručiti da je krajnji čas da svi zajedno u ovoj zemlji počnemo drugačije razmišljati o proračunskom novcu. Na žalost mnogi u ovoj zemlji novac iz državnog proračuna doživljavaju kao „kravu muzaru“ kojoj mljeka nikada neće uzmanjkat. Štoviše, budalastim se ili nesposobnim smatra onoga tko bi propustio priliku zakačiti se nekakvom subvencijom, socijalnim pravom ili odštetom na zajedničku blagajnu.

Ustrajnost u borbi za poštivanje zakonitosti i nesebičan povratak novca u državni proračun – dvije najvažnije poruke jednog važnog sudskega spora, obje afirmativne i pozitivne, nisu, na žalost, svi niti dočekali s odobravnjem niti ocijenili pozitivnima. Onima kojima su zasmetale ove poruke, a neću ih poimence spominjati, jer, pjesnik bi rekao, „nije ni vrijeme ni mjesto za to“, više od ove presude smeta postojanje i opstojnost sindikata u čiju je korist sud presudio. Ova je presuda nekim našim sindikalnim kolegama „ljuta trava na ljutu ranu“, ali ovaj njihov problem ova presuda ne rješava. Rješenje njihova problema najbolje je potražiti u nekoj od „boljih ljekarni“.

I ČLANSTVO PREPORODA SUDJELOVALO NA REFERENDUMU

27% ZA – 73% PROTIV!

Na referendumu o prihvaćanju Dodatka I. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještene u javnim službama, provedenom u znanstvenim, odgojno-obrazovnim i zdravstvenim ustanovama od 11. do 13. rujna, sudjelovalo je i članstvo Sindikata Preporod. Važnost predloženih promjena Temeljnog kolektivnog ugovora, ali i načelan stav o potrebi provođenja izjašnjavanja članstva – dva su razloga kojim se vodilo Glavno vijeće Preporoda kada je donijelo odluku da se izjašnjavanje omogući i svakom članu Preporoda.

Preparacija referenduma

U tjednu koji je prethodio provođenju referendumu, od 2. do 6. rujna, održani su sastanci svih pet međuzupanijskih vijeća Preporoda. Na iznimno posjećenim sastancima međuzupanijskih vijeća, povjerenice i povjerenici su upoznati sa svim važnim činjenicama iz sadržaja ponude Vlade Republike Hrvatske upućene sindikatima javnih službi. Također, na ovim sastancima govorilo se i o samoj provedbi referendumskog izjašnjavanja. Najveću pažnju povjerenika privukla su objašnjenja koja se odnose na nove uvjete pod kojima bi se ostvarivalo pravo na troškove prijevoza. Od povjerenica i povjerenika, a na ovih pet sastanaka odazvalo se njih više od 250, zatraženo je organiziranje sastanaka u podružnicama na kojima će svaki član imati mogućnost postaviti pitanje i dobiti odgovor u vezi s novostima predviđenim Dodatkom I. Nakon ovih sastanaka na sve su školske ustanove u kojima djeluje Preporod poslani referendumski materijali kojima se nastojalo dodatno pomoći povjerenicima i povjerenicama u provedbi referendumskog izjašnjavanja.

Većina protiv

Izjašnjavanje članstva, barem kada je riječ o referendumu u ustanovama gdje djeluje Preporod, provedeno je u skladu s najvišim demokratskim standardima. Nije

Rezultati izjašnjavanja, provedenog među članstvom Preporoda, suštinski će utjecati na stavove Sindikata Preporod u svim pregovaračkim aktivnostima koje će eventualno tek uslijediti i u kojima očekujemo i sudjelovanje predstavnika Preporoda

bilo nikakvih dojava o značajnijim nepravilnostima. Jedina nepravilnost s kojom smo upoznati u Preporodu bilo je žurenje s objavom rezultata prije završetka samog izjašnjavanja. S nepravilnostima u pojedinim zdravstvenim ustanovama vodstvo Preporoda upoznato je od strane čelnika sindikata javnih službi, čiji sindikati nisu sudjelovali u ovom izjašnjavanju. Odaziv članova Preporoda na referendumu bio je odličan, osobito kada se zna da predstavnici Preporoda nisu

ovim pregovorima sudjelovali, odnosno kada se zna da nisu rezultata dala nastojanja Preporoda da svih pet sindikata zajednički provedu izjašnjavanje među svojim članstvom. Ovakvog odziva sigurno ne bi bilo bez maksimalnog angažiranja povjerenica i povjerenika. Prijeđlog Dodatka I. odbilo je 73 posto članova Preporoda, ili 4.793 onih koji su pristupili izjašnjavanju. Za prihvatanje prijedloga Vlade Republike Hrvatske izjasnilo se 27 posto ili 1.723 sudionika ovog izjašnjavanja.

Referendum je iza nas, a ne vidi se kraja problemu promjena Temeljnog kolektivnog ugovora. O rezultatima ovog referendumu morat će povesti računa svaka demokratski opredijeljena vlast. Iskazana volja sindikalnog članstva obvezivat će čelnici svih sindikata koji su organizirali ovo izjašnjavanje. Rezultati izjašnjavanja, provedenog među članstvom Preporoda, suštinski će utjecati na stavove Sindikata Preporod u svim pregovaračkim aktivnostima koje će eventualno tek uslijediti i u kojima očekujemo i sudjelovanje predstavnika Preporoda.

Milan Novačić

Zagreb, pripremni sastanak za provedbu referendumu

**Glasilo Sindikata
zaposlenika
u hrvatskom školstvu
Preporod**

Petrinjska 59a
10000 Zagreb

Izdavač: SZHŠ Preporod
Uredništvo: Gordana Kovač-Bluha
Sebastijan Troskot
Sonja Mudrić
Urednik: Željko Stipić
Priprema i tisk: Denona d.o.o.
Glasilo je besplatno; prijavljeno je
Ministarstvu kulture sektoru za in-

formiranje 19. lipnja 1995. godine,
klasa: 008-02/95-01-01,
ur-boj: 532-03-5/2-95-01/142.
Rješenjem Ministarstva kulture
od 6. srpnja 1995. godine
klasa: 612-10/95-01-1267,
ur-boj: 532-03-1/7-95-01.
Glasilo je oslobođeno poreza

Općinski radni sud u Zagrebu nakon zaključene glavne i javne rasprave dana 16. svibnja 2012. godine presudio je i naložio tuženoj Republici Hrvatskoj da tužitelju Sindikatu zaposlenika u hrvatskom školstvu Preporod, s osnova naknade štete zbog povreda prava osobnosti, isplati iznos od 20.000 kuna sa zakonskom zateznom kamatom, te da tužitelju naknadi parnični trošak. O ovoj presudi, prvoj u povijesti hrvatske države, svoje mišljenje dali su istaknuti stručnjaci i jedna novinarka te njihove tekstove donosimo u cijelosti.

Jedan kolektivni ugovor, jedna sudska odluka i jedan sindikat

Piše

Doc. dr. sc. Viktor Gotovac, Katedra za radno i socijalno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Jedan kolektivni ugovor – Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama sklopljen je 31. srpnja 2007. godine. Jedna sudska odluka – nepravomoćna Presuda broj Pr-4043/07 od dana 31. svibnja 2012. godine Općinskog radnog suda u Zagrebu kojom je odlučio o Temeljnem kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama. A jedan sindikat – Sindikat zaposlenika u hrvatskom školstvu „Preporod“. Od naslova koji se može razumjeti na mnogo načina i kojim se može obuhvatiti mnogo koga i čega, kada se definiraju svi akteri sasvim razvidan postaje sadržaj i spor o kojem je riječ. A taj je spor onaj o odboru sindikata za kolektivne pregovore, spor o reprezentativnosti sindikata, o kolektivnom pregovaranju u javnim službama, i, *ultima ratio*, sindikalizmu u Republici Hrvatskoj.

Zakonom o radu, odredbama članka 254., uređen je bio način kolektivnog pregovaranja u uvjetima sindikalnog pluralizma, kada na području za koje se kolektivno pregovara postoji i djeluje više sindikata. Odbor sindikata za kolektivne pregovore, pregovarački odbor sindikata, bio je pravni institut o čijem se sadržaju

moe polemizirati, no ono što je taj pravni institut u javnim službama obilježilo jest činjenica da je tu dugo vremena izbjegavana njegova primjena – kolektivno se pregovaralo sa odborom u kojem su bili stalno isti sindikati koji nisu na zakonit način potvrđeni kao sastav i članstvo toga odbora. Sam Zakon o radu za takvo sudjelovanje u kolektivnim pregovorima nije postavljao uvjet reprezentativnosti, već je polazio od načela zastupljenosti, prema kojem svi sindikati zastupljeni na području za koje se kolektivni ugovor sklapa ispunjavaju uvjet biti strankom kolektivnog ugovora, te oni sporazumno ili odlukom Gospodarsko-socijalnog vijeća određuju tko će u kolektivnom pregovaranju stvarno i sudjelovati. A potonje se počesto u javnim službama nije događalo, nije postojao niti sporazum niti odluka Gospodarsko-socijalnog vijeća kojom bi se odlučilo o broju članova i sastavu pregovarački odbor sindikata. U tom pogledu ova je, iako nepravomoćna, Prva presuda kojom je djelovanje Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu „Preporod“ usmjereno podržano zakonitosti u postupanju dobila i sudska potvrdu.

Presuda, u bitnome, ostvaruje uvjete i pretpostavke da se ubuduće kolektivno pregovara transparentnije, da se u kolektivno pregovaranje u javnim službama ne unosi nikakva političko-demagoška motivacija onih koji na strani Republike Hrvatske kolektivno pregovaraju, koji bi prihvatali kolektivne pregovore u kojim

netko, sa strane sindikata, mora ili ne može sudjelovati, niti da se u kolektivnim pregovorima, kao bitan element ishoda, pojavljuju osobni ili organizacijski odnosi i nesporazumi aktera na sindikalnoj strani. To je ključna vrijednost ove presude. Njena sama izreka i nije toliko bitna, jer konkretni je Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama, prava i obveze iz njega, već je davno konzumiran, a u međuvremenu jest donezen i Zakon o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje, koji je na sasvim nov, drugačiji, način uređio pitanje utvrđivanja reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje te formiranja i djelovanja pregovaračkog odbora sindikata za kolektivno pregovaranje.

U tom pogledu niti ova Presuda niti ovaj tekst, u biti nije samo o jednom kolektivnom ugovoru – Temeljnem kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama, jednoj sudske odluci – nepravomoćnoj Presudi Općinskog radnog suda u Zagrebu i o jednom sindikatu – Sindikatu zaposlenika u hrvatskom školstvu „Preporod“, niti je Presuda o kojoj se piše važna samo zato što je njome odlučeno o Temeljnem kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama. Prava važnost i vrijednost jest u tome da se razumije kako se kolektivno pregovara stručnom i znalačkom

argumentacijom, a ne zakulisnim igrama; kako pravo i pravno uređenje ne služi da postavlja pravna pravila koja će se primjenjivati samo dok netko procjenjuje da mu to ide u korist, a da protupravnom postupanju sankcija – izostaje.

Kolektivni pregovori, u javnim službama, kao i na svakom drugom području na kojem se kolektivno pregovara, jesu i pitanje pravnog uređenja i procedure. Ili čak to i prije svega. Stoga se ne može pristati na uređenje koje se ne poštuje bez sankcije. Odluke koje se donose, dogovori i stavovi, a da bi to uopće bili, moraju biti zakoniti, a ne neka krajnje problematična politizirana rješenja koja samo jednokratno naizgled rješavaju probleme. Takva rješenja rješenja uopće i nisu, jedino što ona čine jest da dovođe u pitanje zakone, na temelju kojih se (i u primjeni kojih se), navodno, donose. Tada izgleda kao da se radi o *lex similitudinis* – zakonu kojemu cilj nije uređivati već i zakonodavac i izvršna vlast, čak i ciljani adresati njegovih rješenja, samo hine uređivanje koje se nikada neće, ili će se krajnje teško, ostvariti. Stoga shvatiti i prihvatiti pravno uređenje, pravnu proceduru, znanje i struku znači imat ćemo uistinu uređeno kolektivno pregovaranje, radne odnose, tržište rada, u konačnici i pravni sustav. I za to je bitan i zaslužan upravo ovaj jedan kolektivni ugovor, jedna sudska odluka i jedan sindikat.

Nesolidarnost

Piše

Gabrijela Galić
kolumnistica
Novog lista

Nakon što mu je poslodavac mjesecima nije isplatio dohodak, i nakon što je poduzeo sve predradnje kako bi naplatio svoj odradeni rad, radnik je pokrenuo ovršni postupak. Svoja potraživanja naplatio je silom. Barem dio. Jer čim je ovrha sjela na račun poslodavca krenuli su pritisci. U stilu – zbog tvoje ovrhe u pitanje dolazi isplata plaća. Dojučerašnjeg kolegu u nešto drugačijem radnom statusu u odnosu na ostatak kolektiva, radna je okolina počela gledati drugačije. Jer, on je krivac zbog kojeg njihove plaće možda na račun i neće stići na vrijeme. Usudio se je ovršiti poslodavca i zbog svog interesa u nezgodnu poziciju doveo sve ostale radnike. Tek su rijetki promislili kako je taj jedan radnik u pravu i da su svi ostali odavno trebali stati uz njega.

No, većina se odlučila prešutjeti jer je dobro dok se problem ne tiče izravno njih. Kad ih se počelo ticati, krivnju su usmjerili na krivu adresu. I to je zapravo klasična priča domaćeg tržišta u kojem su radnici sve češće promatrači koji u ime nekog imaginarnog „možda će biti bolje“ pasiv-

no čekaju. Kada se netko odvajači povući korak na koji imaju pravu i koji je ispravan, postaje problematičan. A zapravo je problematično to što su takvi iskrivljeni pogledi na stvarnost sve rašireniji i ne tiču se samo onog osnovnog prava na rad i prava na plaću za obavljeni rad.

Slična se priča, primjerice, ovih dana plete oko nepravomoćne presude s kojom je sindikat Preporod nakon pet godina vođenja postupka dokazao da je bio u pravu kada je ukazivao na nezakonito formiranje pregovaračkog odbora u javnim službama. Nebrojeno je puta taj sindikat u prošlosti proslijedovao i glasno prigovarao, pa i organizirao demonstracije pred nekadašnjim Uredom za socijalno partnerstvo, zbog načina formiranja pregovaračkih odbora. Nije im prošlo, pa su odlučili sudske putem dokazati da su u pravu. Nepravomoćna presuda Općinskog suda u Zagrebu, tom je sindikatu dala za pravo kada je riječ o pregovorima za TKU u javnim službama iz 2007. godine.

Pregovarački odbor nije formiran onako kako je trebao biti formiran. Preporod, da se zakon i poštivao, možda ne bi ušao u pregovarački odbor. No, da se zakon poštivao, ne bi bilo ni tužbe kojom je taj sindikat želio dokazati da je bio u pravu u svim svojim upozorenjima. Nepravomoćno je to i dokazao. I to je cijela bit tužbe i presude kojom se Preporod poхvalio u javnosti – dokazao je da nešto

nije učinjeno kako je trebalo biti. Svoj su cilj postigli. Dokazali su da se Vlada, koja u ovom slučaju nastupa kao poslodavac, nije držala slova zakona.

Naravno, dio sindikata odmah je skočio na Preporod okrećući priču. Riječ je o ostalim, jačim školskim sindikatima, koji su bili i još su članovi pregovaračkog odbora.

Za njih, Preporod se nema čime hvaliti već bi trebao biti predmetom kritike, jer je njegov cilj bilo rušenje TKU-a. Dakle, opet je na djelu iskrivljeni pogled. Odnosno, čupanje činjenica iz konteksta kako bi ih se iskoristilo za određeni cilj. Sporni ugovor, koji je ugovorio nezakonito formiran pregovarački odbor, primjenjuje se i na članove Preporoda. A kako je taj sindikat mogao dokazivati nezakonitost

postupanja Vlade u formiranju pregovaračkog odbora, a da nije spomenuo i dokument o kojem je taj pregovarački odbor pregovarao? Teško.

No, obrtanjem priče najlakše je skrenuti pažnju na stvarnog problema – poštivanja zakona kod formiranja pregovaračkog odbora. To je jedina bit tužbe i nepravomoćne presude. Pa bi ostalim sindikatima bilo pametnije šutjeti, ako već ne mogu priznati da je netko tko im nije bio u pravu. I paziti da se u budućnosti ne upuštaju u takve egzibicije. Uostalom, s obzirom na Zakon o reprezentativnosti, ubuduće će vrijediti drugačija pravila za formiranje pregovaračkih odbora. I u njih će, možda, ulaziti i oni sindikati koje jači ne bi željeli vidjeti. Tko zna, možda će i neki jači izgubiti svoje pozicije.

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Općinski radni sud u Zagrebu po sucu toga suda Niki Grošpić Ivasović, kao sucu pojedinu u pravnoj stvari tužitelja Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu "Preporod", Zagreb, Petrinjska ul. 59a, zastupanog po punomoćniku Denisu Bajsu, odvjetniku iz Zagreba, protiv tužene Republike Hrvatske, zastupane po Općinskom državnom odvjetništvu, Gradansko upravni odjel, radi utvrđenja ništetnosti i naknade štete, nakon zaključene glavne i javne rasprave dana 16. svibnja 2012.g., u prisutnosti punomoćnika tužitelja i zastupnice tužene Andreje Jendek, zamjenice ODO, dana 31. svibnja 2012.g.

presudio je

I ... Nalaže se tuženoj Republici Hrvatskoj da tužitelju Sindikatu zaposlenika u hrvatskom školstvu "Preporod", s osnova naknade štete zbog povrede prava osobnosti, isplati iznos od 20.000,00 kn sa zakonskom zateznom kamatom tekućom od 27. prosinca 2007.g. pa do isplate, te da tužitelju naknadi parnični trošak u iznosu od 18.125,00 kn sa zakonskom zateznom kamatom tekućom od 31. srpnja 2012.g. pa do isplate, sve po stopi, koja se određuje za svaku polugodište uvećanjem ekskontne stope Hrvatske narodne banke, koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za pet postotnih poena, sve u roku od 8 dana.

Lakoća nepoštivanja zakona

Piše
Ivan Rebac
autor knjige
„Socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje“

Dana 31. svibnja 2012. godine Općinski sud u Zagrebu presudio je u točki I.: „Nalaže se Republici Hrvatskoj da tužitelju Sindikatu zaposlenika u hrvatskom školstvu „Preporod“, s osnova naknade štete zbog povrede prava osobnosti, isplati iznos od 20.000 kuna...“.

Presuda sama po sebi ne predstavlja neku osobitost, no gledana optikom etike socijalnog dijaloga i demokratski ustrojenog partnerskog odnosa predstavlja formalno pravnu činjenicu s dugoročnim socijalnim implikacijama i njezino značenje je višestruko. Ponajprije radi se o obrani prava na po demokratskoj proceduri stečeni kolektivni identitet jedne udruge te na prava i obveza koje iz toga proizlaze. Naime, kod pregovaranja za sklapanje Temeljnog kolektivnog ugovora za javne službe 2007. godine Vlada Republike Hrvatske je kao poslodavac protupravno pregovarala i zaključila kolektivni ugovor s pregovaračkim odborom sastavljenim suprotno odredbama članka 186. Zakona o radu i svjesno zanemarujući proceduru propisanu tim odredbama, čime je sindikat Preporod i pored jasno iskazane namjere za sudjelovanjem u kolektivnim pregovorima bio protupravno onemogućen u obavljanju svoje temeljne funkcije.

Kroz tužbu suđu u svrhu obrane prava na vlastitu osobnost i presudu koje sadržaj to pravo potvrđuje iščitavaju se manipulacija autoritetom države i upit-

Po prvi puta netko u Hrvatskoj tuži Vladu i dobiva spor ne zbog nanesene materijalne štete i uskraćenih materijalnih prava, već zbog obrane i zaštite vlastite osobnosti i prava na obavljanje svoje temeljne djelatnosti

na kakvoća unutarnje moralne strukture sindikata u javnom sektoru. Nepoznato je tko je, temeljem čega i po kojim kriterijima odredio pregovarački odbor sa strane sindikata i temeljem čega je Vlada RH pregovarala s tako sastavljenim pregovaračkim odborom. Tijekom petogodišnjeg sudskog procesa iskazana je licemjerna tvrdnja da sindikat Preporod zbog malobrojnog članstva i tako ne bi ušao u pregovarački odbor i da je isti bio formiran po proceduri odlukom GSV-a, dok dio sindikata sudionika u pregovorima za predmetni kolektivni ugovor ima malobrojnije članstvo neki i dvostruko i više.

Otuda i značenje ove presude, jer treba se nadati da od 31. svibnja 2012. godine počinje novi oblik ponašanja partnera u socijalnom dijalogu. Optimistično gledano u sindikalnom kontekstu presuda bi trebala značiti početak kraja sindikalnog elitizma i protupravnog korištenja autoriteta države od strane onoga tko prisvaja monopol nad njim. No realnost upućuje na činjenice koje ne daju priliku velikom

optimizmu. Naime, kod pregovora za novi Temeljni kolektivni ugovor priča se ponavlja. Uz iste propise koji su uređivali kolektivno pregovaranje za kolektivni ugovor iz 2007. započeli su pregovori za novi. Opet je dio sindikata javnog sektora isključen iz kolektivnog pregovaranja i Preporod kao najveći među njima. Pregovarački odbor (formiran na način na koji je formiran) rascijepio se na radikale i izdajice. Radikali dakako ne pristaju ni na što, a „izdajice“ svjesne svoje moći u odnosu na drugu stranu u pregovorima prihvaćaju ono što im se daje, jer je to jedino što mogu postići.

Značenje ove presude je i stvarno i simboličko, a očituje se ponajprije u:

Dokidanju čudesne lakoće nepoštivanja zakona i propisane procedure u poнаšanju socijalnih aktera i neodgovornosti za takvo ponašanje. Naime, Zakon o radu u dijelu kojim se uređuje kolektivno pregovaranje jasno i nedvosmisleno je propisao da ako na području za koje se pregovara daju dva ili više sindikata, o broju i sastavu pregovaračkog odbora odlučuju sindikati sporazumno. Tek ako sporazum nije postignut, o tome odlučuje GSV ili ministar nadležan za poslove rada. U predmetnom slučaju nije učinjeno ništa od navedenog osim toga da sindikat koji je pokrenuo inicijativu za kolektivne pregovore i pokazao spremnost da u njima sudjeluje na protupravnom način bude eliminiran iz procesa pregovaranja i zaključivanja kolektivnog ugovora. Vlada nije čak ni uvažila tumačenje tijela nadležnog za praćenje i kontrolu ovih propisa kojim se ovakvo postupanje proglašava protupravnim. Otuda i pravo istom sindikatu na obranu vlastitog identiteta i osobnosti koje mu Zakon daje.

Pitanju tko je taj koji je izvan i iznad zakona i koji nije dužan poštivati propise i proceduru bez odgovornosti. U ovom slučaju jedan sud sa dovoljno moralne snage je donio presudu kojom pokazuje da je jednakost moguća, da u odnosu na zakon nema selektivnosti, da je monopol nad autoritetom države vlasništvo sviju i da je identitet stečen na temelju zakona neupitan dok se na isti način ne promijeni. Kod ovog se postavlja i pitanje unutarnje moralne strukture i elitizma među sindikatima, jer ga ova presuda na formalno pravan način ozbiljno dovodi u pitanje budući da kod poštivanja zakona i procedure on nije moguć, bez obzira na partikularne interese moćnih i manje moćnih sindikata u javnom sektoru, što se u širem kontekstu dakako odnosi i na realni sektor.

U simboličkom smislu pokazuje se da je sraz „davida i golijata“ moguće riješiti u korist Davida ako onaj koji o tom srazu odlučuje posjeduje dovoljno snažnu moralnu strukturu i postupa autonomno u okviru svojih ovlasti. Ovaj sudski proces koji je završio rješenjem spora u korist onoga manjega i u ravnoteži moći neusporedivo slabijega je na određeni način pravni preseban u hrvatskoj praksi. Naime, po prvi puta netko u Hrvatskoj tuži Vladu i dobiva spor ne zbog nanesene materijalne štete i uskraćenih materijalnih prava, već zbog obrane i zaštite vlastite osobnosti i prava na obavljanje svoje temeljne djelatnosti.

Zaključno, dalekosežnost ove presude sastoji se u snazi poruke koju upućuje socijalnim akterima. Ona jasno pokazuje da u socijalnim odnosima poigravanje s osobnošću socijalnih aktera nije moguće bez posljedica za onoga tko se tom osobnošću poigrava.

Politička i pravna kultura u neozbiljnoj državi

Piše
Dr. sc. Dragan Bagić
docent
Odsjek za sociologiju
Filozofskog fakulteta u
Zagrebu

Presuda Općinskog radnog suda u Zagrebu kojom se prihvata suština tužbe „Preporoda“ protiv Republike Hrvatske zbog sklapanja TKU za javne službe 2007. godine s nezakonitim pregovaračkim odborom sindikata govori štoča o svim akterima industrijskih odnosa u Republici Hrvatskoj. Ta presuda, odnosno sam slučaj o kojem ona donosi pravorije, govori puno toga dobro poznatog o odnosima među hrvatskim sindikatima, osobnim odnosima među pojedinim čelnicima te posljedicama tih odnosa na funkcioniranje sindikalne scene. Ona po nešto govori i o djelovanju poslodavaca unutar GSV-a, koji se drže pretjerano pasivno u pitanjima koja se njih izjavno ne tiču. No, ona najviše govori o političkoj i pravnoj kulturi institucija hrvatske države, odnosno pripadnicima političke elite koji „gospodare“ tim institucijama. U tom smislu najzanimljiviji su dijelovi presude u kojima se citira „interna“ korespondencija među različitim vladinim tijelima.

Naime, dopisivanje između bivše državne tajnice u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva gospođe Vere Babić i Ureda za socijalno partnerstvo Vlade Republike Hrvatske nedvojbeno pokazuje kako su Vladini članovi GSV-a, od kojih su neki bili i članovi Vladinog pregovaračkog odbora za TKU bili višekratno informirani (preko Ureda za socijalno partnerstvo) o tome da pregovarački odbor sa sindikalne strane nije formiran na

zakonit način. Gospođa Babić je u dva navrata informirala Vladu, odgovarajući na zahtjeve Ureda za socijalno partnerstvo za tumačenjem situacije, o potrebi sastavljanja novog pregovaračkog odbora sindikata u skladu s člankom 185. i člankom 186. Zakona o radu. Drugim riječima, Vladini dužnosnici koji su bili članovi GSV-a i Vladinog pregovaračkog odbora za TKU su od strane drugih, stručnijih, vladinih dužnosnika bili nedvosmisleno informirani da moraju postupati onako kako je zahtijevao „Preporod“, na što su se oglušili.

Propisi nisu jednaki za sve

Više je nego očito što nam ovaj slučaj govori o načinu funkcioniranja hrvatskih institucija te političkoj i pravnoj kulturi političkih elita. Ovaj slučaj nam jasno pokazuje kako su visoki vladini dužnosnici te temeljne institucije sustava (sama Vlada) spremne kršiti osnovno načelo suvremenе liberalne, dakle pravne, države i demokratske političke kulture – da se propisi moraju poštovati i da jednako vrijede za sve. Naravno, takvih primjera smo se nagledali u proteklih dvadesetak godina, pa ovaj slučaj može izgledati potpuno nevažnim iz šire društveno-političke perspektive. No naprotiv, on je izrazito važan jer zorno pokazuje razmjere i pravu prirodu problema.

Što bi bilo drugačije da je pregovarački odbor sindikata imenovan kroz GSV kako nalaže Zakon? Bi li pregovarački odbor sindikata mogao djelovati bitno drugačije da je u njemu sjedio još jedan sindikalni čelnik, odnosno da su jedan ili dva člana bila zamijenjena? Prilično sam uvjeren da bi tijek i ishod pregovora o TKU za javne službe bio vrlo sličan u obje situacije. Ako niz bog čega onda zbog toga što bi pred-

Ovaj slučaj nam jasno pokazuje kako su visoki vladini dužnosnici te temeljne institucije sustava, odnosno sama Vlada, spremne kršiti osnovno načelo suvremenе liberalne, dakle pravne, države i demokratske političke kulture – da se propisi moraju poštovati i da jednako vrijede za sve

stavnici sindikata koji su potpisali TKU iz 2007. godine činili većinu i u zakonito formiranom pregovaračkom odboru, pa bi njihova volja i vizija bila ključna za zaključivanje TKU i sa zakonito formiranim pregovaračkim odborom sindikata.

Ako Vlada nije imala materijalni interes da pregovarački odbor bude drugačije sastavljen, onda je mogla imati samo određenih taktičko-političkih. Oni su se mogli ogledati u želji da se iz određenih taktičkih razloga udovolji željama i interesima nekih sindikata. No, kakvi god bili dogovori „ispod stola“, njima Vlada nije mogla dobiti narocito velike niti političke niti materijalne ustupke od strane sindikalnih čelnika. Zar bi članovi nezakonitog pregovaračkog odbora bili spremni postaviti niže materijalne zahtjeve pred Vladu ili biti blaži u političkoj retorici prema Vladi tijekom obavljanja za njih najvažnijeg posla u šestogodišnjem perio-

du samo da bi iz pregovaračkog odbora isključili Stipića? Osobno ne vjerujem u takvu površnost čelnika najznačajnijih sindikata javnih službi.

Neozbiljno svjesno kršenje propisa

Ako je navedeno rezoniranje ispravno, onda ispada da su tadašnji Vladini dužnosnici odlučili svjesno kršiti zakon bez ozbiljnog razloga i interesa. Ako je tome tako, onda se postavlja pitanje na što su sve (bili) spremni u situacijama u kojima imaju ozbiljne političke ili materijalne interese!

Kada visoki dužnosnici i institucije svjesno krše zakone zbog vlastitih političkih i materijalnih interesa onda ih nazivamo populističkim i korumpiranim. Kada to rade bez ozbiljnih materijalnih i političkih interesa, nego radi čiste inercije i „lagodnosti“, onda ih možemo nazvati samo neozbiljnima. A to „neozbiljno“ svjesno kršenje propisa je zapravo puno opasnije od onog „ozbiljnog“, recimo kriminalno-koruptivnog. Ono, naime, pokazuje nedostatak minimalnog respekta prema jednom od temeljnih načela liberalno-demokratske države – pravnoj državi, koja podrazumijeva da se propisi moraju poštovati i da obvezuju sve, a posebice državne dužnosnike, službenike i institucije.

Dakle, presuda Općinskog radnog suda u Zagrebu, kada se malo pomnije analizira, pokazuje da Republike Hrvatske nije (samo) „slučajna država“, kako ju je nedavno okarakterizirao predsjednik Vlade Zoran Milanović, nego je prije svega neozbiljna država - država u kojoj se preko propisa i načela prelazi u svakoj situaciji u kojoj se to nekom učini lagodnjim putem.

4 ...NOVOSTI... NOVOSTI... NOVOSTI... NOVOSTI... NOVOSTI... NOVOSTI... NOVOSTI... NOVOSTI...

4. rujna, „O čemu se na referendumu izjašnavaju zaposleni u školama“ – naslov je tiskovne konferencije, održane u Splitu, s koje se Preporod osvrnuo na sadržaj najvažnijih odredbi Dodatka I. Temeljnom kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama. Sebastijan Troskot, voditelj Područnog ureda u Splitu, na tiskovnoj je konferenciji iznio konkretnе podatke o posljedicama primjene Dodatka I. na nekoliko primjera učitelja korisnika međumjесног prijevoza.

* Predsjednik Preporoda se saštao s pročelnikom Županijskog upravnog odjela za prosvjetu, kulturu i šport u Splitsko-Dalmatinskoj županiji Zdravkom Omrčenom. Razgovaralo se posebno o subvencioniranom prijevozu srednjoškolaca, problemima s upisima u srednje strukovne škole i problemu otežane komunikacije središnje i županijske prosvjetne vlasti.

* Uz izvrstan odaziv povjerenica i povjerenika održano Međuzupanijsko vijeće Preporoda za južnu Hrvatsku. Povod sastanku bilo je skoro održavanje referenduma o Dodatku I. Temeljnog kolektivnog ugovora. Posebno se govorilo o sudjelovanju međuzupanijskog povjerenika Sebastijana Troskota u radu Županijske komisije za raspoređivanje tehnoloških viškova.

5. rujna U Osnovnoj školi Ivano-vec održano je Međužupanijsko vijeće Preporoda za sjevernu Hrvatsku. Na ovom se sastanku, zbog velikog broja korisnika mjesnog i međumjesnog prijevoza, posebno iscrpljeno govorilo o novim rješenjima vezanim uz naknadu za putne troškove.

6. rujna U Rijeci održano Međužupanijsko vijeće Preporoda za zapadnu Hrvatsku. Sindikalnim povjerenicama i povjerenicima iz triju županija cijelovito je

predstavljen sadržaj Dodatka I. TKU-u. Također, u raspravi je iskazan i interes za najvažnije aktivnosti koje je Preporod provodio za vrijeme ljetnih mjeseci (sastanci s Nevenom Mimicom, Željkom Jovanovićem i Mirandom Mrsićem).

7. rujna Osnovana podružnica Sindikata Preporod u Osnovnoj školi Silvija Strahimira Kranjčevića u Senju. Za sindikalnu povjerenicu je izabrana učiteljica fizike Zlatka Kuharić Dragojević, a za zamjenicu povjerenice Nena Lučić Spelić. **ČESTITAMO!**

* Održano Međužupanijsko vijeće Preporoda za istočnu Hrvatsku. Sastanak je održan u Elektrotehničkoj i prometnoj školi u Osijeku. Na sastanku se najviše govorilo o sadržaju Dodatka I. o kome će se članstvo

izjašnjavati na skorašnjem referendumu. Za vrijeme sastanka održana je i tiskovna konferencija s koje se nastojalo javnosti predstaviti ključne odredbe Dodatka I. Temeljnom kolektivnom ugovoru.

8. rujna Pred stotinjak sindikalnih povjerenica i povjerenika održano Međužupanijsko vijeće Preporoda za središnju Hrvatsku. Organizacija predstojećeg referendumu i sadržaj Dodatka

I. – najvažnije je o čemu se na sastanku govorilo. Sastanak je nadopunjen izvrsno posjećenom tiskovnom konferencijom s koje je Preporod predstavio sudsku presudu kojom je Općinski radni sud u Zagrebu preudio da kolektivni pregovori o Temeljnom kolektivnom ugovoru za javne službe nisu 2007. godine vođeni sa zakonito formiranim pregovaračkim odborom. Sud je naložio Vladi Republike Hrvatske da Preporodu nadoknadi štetu u iznosu od

20 tisuća kuna s pripadajućim kamatama. Također, Vladi je naloženo plaćanje troškova postupka i objavljivanje presude u Jutarnjem i Večernjem listu.

10. rujna Preporod priopćenjem upozorio javnost na razloge zbog kojih će se i članstvo Preporoda izjašnjavati na referendumu od 11. do 13. rujna. Ovim je priopćenjem Preporod pozvao vlastito članstvo da svakako izade na predstojeći referendum.

14. rujna Priopćenjem Preporod upoznao javnost s rezultatima referendumu. Prema nepotpunim podacima iz 313 školskih ustanova, nedostaju podaci za petnaestak školskih ustanova na referendumu se 4 793 ili 73 posto članova izjasnilo protiv Dodatka I. Temeljnom kolektivnom ugovoru u sadržaju koji je predložila Vlada Republike Hrvatske. Za Dodatak I. se izjasnilo 1 723 ili 27 posto članova, koji su izašli na referendum.

U spomen

Snežana
Zaher
(1959. – 2012.)

Krajem ljeta, nekako baš pred početak još jedne školske godine, ostali smo ne-nadano bez jedne nadasve nam drage kolegice. Napustila nas je Snežana Zaher, profesorica i dugogodišnja povjerenica Sindikata Preporod Hotelijersko-turističke škole u Opatiji.

Gimnaziju je kolegica Zaher završila 1977. godine, studij matematike i informatike 1982. godine u Rijeci. Svoj radni vijek kolegica Snežana Zaher provela je kao profesorica matematike na opatijskoj školi.

Neumorno je kolegica Zaher radila na vlastitom informatičkom znanju i stjecanju informatičkih vještina. I jedno i drugo omogućilo je mnogima od nas, ali i brojnim njezinim učenicima, da lakše i bolje upoznamo jednu iznimnu osobu i profesoricu. Znala je naša kolegica Zaher govoriti kako je život sazdan od sitnih pomaka i da je svaki, makar i neznatni, pomak, ustvari veliki korak za svakog pojedinca. Kako je hobi od kojeg nikad nije odustajala kolegice Zaher bilo planinarenje, neka i ove riječi oproštaja završe „planinarskom“ porukom: „Tvoj je uspon, kolegice Zaher, u lijepa sjećanja mnogih od nas, bio i više no uspešan!“. Neka je vječna slava i hvala našoj kolegici Snejžani Zaher!

Goran Kauzlaric

**Blagajna uzajamne pomoći
Brzo i efikasno rješava vaše financijske probleme**

tel 021/323 036 ili www.sindikat-preporod.hr